

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények ezimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt. 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy négyszög centiméternyi területe 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdeklődésében részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Gazdasági politika.

I.

A mezőgazdáknek a sajtóban és az egyesületi érintkezéseken megnyitkozó közvéleménye mind hangosabban megköveteli a mezőgazdaság országos törvényes támogatását, a jövedelmező termelési biztosító jogpolitika létesítését.

Tulajdonképpen oka ennek a kivált Németszámban mind nagyobb hullámokat vető mozgalomnak a gazdák azon meggyőződésében gyökerezik, hogy a világverseny folytatán létrejött jelenlegi közgazdasági konstellációk között a tökély legmagasabb fokára emelt technikája a termelésnek, karöltve a legnagyobb üzleti ügyességgel, sem biztosít ma már a földmivelőnek a földhasználttökével és munkával arányban álló jövedelmet.

E szomorú jelenség valódi oka pedig a világverseny okozta nagy árdepressióban keresendő. Ennél fogva bármily gondosan mivéljük és bármily bőven trágyázzuk is földjeinket bármily okserűen takarmányozzuk állatainkat: a mai abnormális árak mellett alig térül meg termelési költségünk.

A földbirtok jövedelme s vele értéke fokról-fokra süllyed, eladósodása rohamosan terjed és sok ezer birtokos szeretne eddig anyagi függetlensége alapját képezett ősi birtokától megválni, de nincs vevő, ki megfelelő árt, nincs bérlő, ki méltányos bért ajánlana.

A mezőgazdasági válság lötét tehát ma már okos ember nem tagadhatja, csak annak valódi okai s az elene alkalmazandó intézkedések tekintetében homlokegyenest eltérők a nézetek. — Különösen két irány az, mely szemben áll egymással. — Mindegyik megköveteli a mezőgazdasági állami védelmet és támogatást, de a míg az egyik párt csak azt várja a kormánytól, hogy a mezőgazdasági módot nyújtson termelésének technikai fejlesztésére és terményei olcsóbb forgalomba hozatalára, addig a másik párt csak még ezen kívül alkalmazott megfelelő protektív vámoktól várja megváltást.

Az első irány a szabad kereskedelem elvének hódol, a másik irány a védvamos agráriusok pártja.

A manchesteri iskola, a szabad kereskedelem hívei a mezőgazdasági válság leküzdésének legfontosabb esz-

közait a termelés technikájának fejlesztésében, helyesebb termelési irány megválasztásában s a szövetkezés nagyobb mérvű fölkarolásában látván: tessék csak a földet jobban, gondosabban, mélyebben művelni, erősebben trágyázni, jobb fajtákat választani, okserűbb vetés-forgást követni, az állatokat a táplálkozástalan utasításai szerint tartani, a munkát olcsóbbító gépeket alkalmazni — ha alacsony a gabona ára, több takarmányt, illetve ipari növényeket termelni — ott, hol a juhtartás a gyapjú olcsósága s az állatok el nem adhatása miatt deficitel jár, tehenészetet berendezni s úgy a szükségletek olcsóbb megszerzéséhez, mint a termények jobb értékesítése céljából szövetkezeteket alakítani — s meglesz az arányos jövedelem.

De ha mindez sem segít, akkor van még egy csálhatatlan mentőeszköz: iratok le birtokaitok értékéből annyit, hogy a fennmaradó érték megfeleljen a birtok jövedelmének — mert szerintünk a birtok jövedelme sok esetben azért csekély, mert a birtok-tőke értékét túlmagasan veszik föl, vagy a birtokot túlfizették.

Az állami kormányzat iránt támasztott követelményeik főképen arra hivatkoznak, hogy a földhitel-ügy olyformán szerveztessék, hogy a földbirtok ne töké, hanem csak járadékköveteliséggel legyen megterhelhető, miáltal a birtok belterjesebb és jövedelmezőbb kihasználására a legfőbb követelményeknek elég tétetnek, hogy a szakértelem felterjesztése által a gazdasági intelligencia színvonala emeltesse, hogy a mezőgazdasági termények belforgalmának felterjesztése érdekében méltányosabb áruszállítási tarifák alkalmaztatassanak s hogy a mezőgazdaságot közvetlenül érinthető adókon enyhíthessék, különösen a földadó szabályoztassák. Kíváncsotnak tartják végre a tözsedüzetnek, különösen a határidőzlet rendszabályozását s a külforgalom szempontjából a valuta rendezését.

Megengedjük ugyan, hogy az itt felsorolt közgazdasági intézkedések — nagyban hozzájárulhatnak a mezőgazdasági válság enyhítéséhez, — de mindazonáltal kétségtelennek tartjuk azt is, hogy a felsorolt eszközök magukban véve a válság megszüntetésére, a gazda-osztály megmentésére nem elegendők, hogy ennél fogva, szerény vé-

leményünk szerint, ez a nagy és fontos földadat a jelenlegi viszonyok között biztosan csak a mezőgazdaság érdekében alkalmazott protektív vámokkal oldható meg.

Politikai hírek.

Kossuth Ferencz Bárándon. A bárándi választókörlet függetlenségi polgárai a főszolgabírónak bejelentették, hogy szept. 1-én szervezkedő gyűlést tartanak, melyen azt is meg akarják beszélni, hogy miként fogadják Kossuth Ferencz országgyűlési képviselőt, ki Olaszországból hazatérve, szeptember 23—26-ika közti időben Derecskére, onnan pedig Bárándra utazik s mindkét helyen beszélni fog a politikai helyzetről.

Az evangélikusok és az egyházpolitika.

A dunáninneni ágost. evang. egyházkerület szerdán adta ki utasítását az egyházpolitikai törvényekkel szemben. Az esketésre nézve kijelenti az utasítás, hogy az egyházi esketést főlteletlenül szükségesnek tartja. Az utasításnak az esketésre vonatkozó többi része a lutheránus egyházra alkalmazott törvényi rendelkezéseket sorolja fel részletesen. Az utasítás megkívánja a hívektől, hogy a polgári házasságkötés után azonnal eskessék meg magukat, vegyes házasság esetén gyermekeiket az evangélikus hitben neveljék, és hogy oly házasságra ne lépjenek, mely egyházilag meg nem engedhető. Az utasítás többi része a keresztelésről, a konfirmációról, a temetésről és az anyakönyvekről intézkedik.

Az új magyar mágánások. Régebben jelentettük már, hogy az új magyar mágánások sorozata a legutóbbi kinevezésekkel még koránt sincs befejezve. A „M. G.” értesítésünk szerint báró raugra fognak emeltetni: Harkányi Frigyes, Semsey Andor és iharos berényi Inkey István, Inkey József iharosberényi nagybirtokos fia, törvényes utódaikkal együtt. Inkey István rangemelésébe, értesítésünk szerint csak úgy egyezett bele atyja, ha az új báró számára egyuttal fidei komiszumot is alapíthat. E feltételbe a kormány bele is egyezett; a mint azonban beszéltek nem lehetetlen, hogy a családí vagyon lekötése, a család egy tagja részéről támasztott akadályokon fenn fog akadni.

Gróf Badeni a királlyal. Gróf Badeni galicizai helytartót — mint Bécsből jelentik — a király szeptember 14-én ismét fogadni fogja. Hivatalos értesítések szerint a galicizai helytartó utóda vagy Sangászko herczeg tartományi marsal, vagy pedig Dunajewski volt pénzügyminiszter lesz. Ha gr. Badeni talál a maga helyébe alkalmas politi-

kust a galicizai helytartói állásra, akkor semmi sem áll útjában annak, hogy az osztrák miniszterelnöki állást elfoglalja.

Költségvetés és expozé. Félhivatalosan jelentették már, hogy Lukács László pénzügyminiszter közvetlenül az országgyűlés után betérjeszti az 1897-iki költségvetést és: egyzersmind megtartja a rendes évi finansz expozét. Ertesztésünk szerint az expozé két fő részből fog állani. Az első rész az ezidei állampénztári bevételek hanyatlását igyekszik majd mentesíteni és főként a kedvezőtlen viszonyokat állítja oda a hanyatlás okául, különös súlyt helyezve az előirányzat realitásának megvédésére, ami homlokegyenest ellentmondó tényekkel szemben bizonyára nehéz munka lesz. Az expozé második része a valutarendezés ügyét fogja tárgyalni és mindenképp az ázsio eltűnését fogja örvedetes tényként konstataálni. A készfizetések felvételének időpontjáról azonban hallgatni fog a miniszter. Új dolgok igen gyér számban lesznek az expozében, s csak a valutarendezés ügyében a szükséges intézkedéseket fogja a miniszter bejelenteni, melyek között egy új államkölcsön és a bevont államjegyek pótlásának kérdése fognak szerepelni.

A trónörökös betegsége.

Udvari körökben a Ferencz Ferdinánd betegségét hevenymeghülésnek szeretnék feltüntetni s minden komolyabb szinezetet lepleznek.

A királyi herczeg betegsége azonban nem akut. Igen valószínű, hogy keleti utazása alkalmával szerzte baját, a mikor is a durva hőmérséklet-változás a már szünynyadozó csuszhurut továbbfejlesztette. E betegség hatása alatt a különben erős szervezett kir. herczeg bizva szervezetének ellenálló képességében könnyen vette a baját, a melyből tökéletes gyógyulás nem következett be.

Ez idő szerint ugyszólván megállapítható, hogy a betegség a kiterjedtebb csuszhurut stádiumában van, a mely csuszhurutról a tudomány mai állása szerint fel kell tennünk, hogy az esetek tulnyomu több részében tuberkulózisra alapul.

Igazolja ezt a feltevést az is, hogy a kir. herczeg édes anyja, Márta Annunziata Burbon herczegnő éves korában, házasságának kilencedik évében, ugyanebben a betegségben meghalt. Tehát a kir. herczeg egy tuberkulicze terhelt családból származik.

Az orvosok törekvése most oda irányul, hogy a kir. herczeget távol tartsák a zordabb klímától, a klimatikus hirtelen átmenetektől s kellő higienikus viszonyok között lehetőleg erősítsék legyengült szervezetét.

Ha tényleg örökölt tudóbetegség pusztítja a kir. herczeg szervezetét, a

legjobb gyógymóddhoz fordultak az orvosok: a természethez. Betegségének gyógyításánál a fődolog az életrend s ezzel kapcsolatban s mindenek fölött a betegét környező levegő ennek mérsékletes melege és tisztasága.

Ez a szempont volt bizonyára irányadó Schrötter bécsi tanár előtt is, a kit, mint légzőszervek bántalmainak külön orvosát hívták a kir. herczeghez. A táviratilag előhívott orvos-tanár ugyan rögtön a honultáció után megszakitotta a beteggel bozeni tartózkodását, mert 30—35 fokos klíma bizonyára inkább gyengítőleg, mint erősítőleg hatott beteg szervezetére.

A Mendel-hágói mérsékelt éghajlat szebb reménnyel biztatja az udvari orvosokat, a kik bizton hiszik, hogy a természet varázserője visszaadja a kir. herczeg egészségét.

Ha a természet segítségére jó, a Mendel-hágói és későbbi Meráni-ára jótékony ózónjában nem hiába kecsegteti magát a kir. herczeg a felgyógyulás édes reményével, de annak megítélésére, hogy tényleg gyógyítható-e, az a legközelebbi jövőtől függ s attól, hogy tényleg oly kezdetleges állapotban van-e a csuszhurut, mint azt feltüntetni szeretik.

A kolozsvári színház ügye.

A következő levelet kaptuk:

Kedves barátom!

Két hónapi furdőkön való tartózkodásom folytán az „Ellenzék” és a „Kolozsvár” azon számai, melyek a kolozsvári színház államosításáról cikkeznek és ezzel kapcsolatosan személyemről is megemlékeznek, csak a mai napon jutván kezemhez, az azokban foglalt közleményekre a következőket vagyok kénytelen megjegyezni és felkérni, hogy említett lapok téves értesítéseit lapokban helyreigazítani sziveskedjék.

Az „Ellenzék” f. év aug. hó 23-ikán megjelent számában a kolozsvári színház államosítását illetőleg egy közlemény jelent meg, a mely daczára annak, hogy a színház ügyeivel évek óta nem foglalkozom, szerény személyemről is megemlékezik, és a többek között azt mondja, hogy én a nagym. m. kir. belügyminiszter urhoz beadott felterjesztésben, a kolozsvári nemz. színház részére, annak esetleges államosítása esetén, a jelenlegi subvention fől 15 000, azaz tizenötezer frt évi segélyt kérelmeztem.

Ezen cikkre vonatkozólag a „Kolozsvár” f. év augusztus hó 25-ki számában egy közlemény jelent meg, a melynek tartalmából az tűnik ki, mintha én memorandumot minden felszólítás nélkül most adtam volna

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Augusztus 30.

Az Agáta férje.

— Mos Craiktól. —

Angol fordítás.

Az „Ellenzék” számára fordította: Amica.

I.

(Folytatás.)

4

A társalgás fonaltól mint rendesen most is Harper örnagy vette fel és vezette és az észak-amerikai indiánokról való beszélgetés általános lett.

Véletlenül vagy talán szándékosan, az idősebbik testvér sok olyan tényt kivetta fiatalabbiktól, melyek oly alapos információt és tapasztalatot tanúsítottak, hogy mindenki meglepetéssel, tisztelettel és őszinte bámulattal nézett a gyenge és gyermekembernek látszó Náthánálra.

Egyszer Agáta is tárgyal szolgált a többiek érdeklődésének. Mindnyájan annak a különös népfajnak a megkülönböztető személyes vonásairól beszéltek, melyről némely író azt állította, hogy az izrael elveszett tiz nemzetiségéhez tartoztak.

Agáta azt kérdezte, hogy az indián arcnak, melyről gyakran állították, hogy oly szépek, mik a jellemzései?

— Bowen kisasszony — nézzen a tükörbe — mondá Náthánál a társalgásba vegyülve.

— Hogy érti ön azt.

— Ugy értem, hogy ha kegyed nem volna angolnő, azt gondoltam volna hogy a haját kivéve, egészen a Pawnee indiánoktól származott. A vonások ugyan azok — hosz-

szukások, mandula alaku szemek, sas orr, szája és áll, oly ritka klasszikus formájuk, miket a természetnek ezen gyermekei azután is megtartottak, — midőn azok a civilizált Európából majdnem eltűntek. És aztán a kegyed bőrének a színe oly szép, sötét pirosas barna — és a —

— Megállj — megállj! — kiáltá az örnagy, jóízűen nevetve. Bowen kisasszony azt fogja gondolni, hogy fizikai tulajdonságait már is mind könyv nélkül megtanultad. Legkisebb fogalmam sem volt, hogy te ily megfigyelő tehetséggel vagy megálva.

— Kérem, engedje, hogy folytassa; ez mulattat engem — kiáltá a fiatal leány nevetve ámbár nem tehetett róla, hogy egyuttal egy kissé elpirult.

De Náthánál, mint a csiga a házába húzódott*, a hogy a bátyja tréfásan Agátának sugta és az est hátra levő részén nem lehetett onnét kivonni.

A Harper testvérek korán elmentek, ezáltal bőséges alkalmat nyújtottak, hogy azután a jellemüket megbeszéljék. A jelenlevő lady már mindnyájan és régóta megmondta, hogy ők „szellemek” az idősebbik testvérebe, ezt a tényt most ezeredikszor ismételték egy vagy két megjegyzést téve a fiatalabbik Harperre, kire vonatkozólag abban egyeztek meg, hogy elég csinos, de oly ekzentrikus.

Bowen kisasszony alig gondolt Náthánálra, kivéve midőn már az ágyban volt, egy komikus visszaemlékezése volt a komolyabb között és jóízűen nevetett a felett, hogy őt az az ifjú a Pawnee indiánokhoz tartotta hasonlónak.

II.

Minden szerencsétlenségek között, miknek a fiatalok alá van vetve, a szerelmet is oda számítva, alig van nagyobb, mint az, a kinek nincsen semmi dolga. Bowen Agáta, a

ki szerencsétlenségére gazdag leány volt, minden áldott nap e megpróbáltatás vértanúságát állotta ki. Neki nem voltak természetes kötelei, kötelességei, vagy érdekei és nem volt eléggé önző, hogy azokat, vagy olyanokat, a saját egyénisége körül teremtsen. És nem tartotta magát eléggé szépek, hogy hiu legyen, tehát nem volt meg neki a női restségnek az az édes menedéke — az öltözködés. És sajnálattal kell bevallani, hogy nem volt oly szerető természetű, mint némely asszonyok tudnak lenni, hogy akárkit vagy mindenkit szeressen.

Mindenkihez szíves volt, sokakat kedvelt, de ő láthatólag azon jellemek közé tartozott, a kik valósággal, egész életük folyamán csak két vagy három embert szerettek igazán. Az ilyenekre nézve az élet egy nagyon komoly, veszélyes és gyakran rettető utazás.

— Nos, Cicus, én nem tudom, igazán nem tudom, hogy ma reggel mit csinálunk magunkkal, — mondá Agáta, hangosan beszélve a kis fekete macskájához, mely az ő kis szalonjának a magányját megosztá vele. Fogadom, hogy te nem kívánsz lemenni a lépcsőkön és ottan játszani? Az mind nagyon szép, hogy te és Iansonné gombolyagjai után fuss, de én a diszmunkákban nem látok semmi mulatságot. A mi pedig azt illeti, hogy Iansonné Jankával és az ő fűdjával e tér körül és a Russel-téren ácsorogjunk — ej! — akár egy ölebecskévé változom és egy zsinóron vezettem magamat. Milyen unalmas és ostoba ez a London! Oh, Cicuszkám, ha elgondolom, hogy te és én a születésünk óta soha sem éltünk a vidéken. Ugy-e szeretnél oda menni? Csakhogy akkor nem látnánk senkit.

A bohó leánya elhallgatott és nevetett, mintha még a macskájához sem szeretne nagyon bizodalmasan beszélgetni.

— Cicuszkám, melyiket szeretted job-

ban tegnap este? Az egyik nem volt szíves hozzád; de Náthánál — igen, annyi bizonyos, hogy te és az a fiatalember nagyon jó barátok vagytok, — tekintetbe véve, hogy csak négy estén találkoztatok. És egy rövid hét alatt.

Cica kisasszony, a mi házunk élénk és vidám kezd lenni; csak a reggelek oly iszonyu unalmasak! Ej haj!

„Az éltet nyomja, nyomja, nyomja. Ezernyi gondja, gondja, gondja.”

Hogy is van csak a másik vers?

És elkezdte dudolni.

„A lét sajája, szállva szállva, száll. Evez az ember: s a lét egy mocsár.”

— Cicuskám, szeretném tudni, hogy te és én hogy megyünk azon keresztül? És ha vajjon a mocsár tiszta lesz e vagy zavaros? Ujjaival a kis kedvence fényes fekete szőrét simogatta, Agáta hallgatva és elgondolkozva lát még lassan árny borult a szeméire, mint előpostája fokozatosan feltűnő gyermekességnek, mi ő benne a véletlen körülmények miatt nagyon hosszasan tartott.

— Gyertünk Cicuskám, ne legyünk boldok, — kiáltá, hirtelen felugorva. Feltesszük a kalapunkat és kimegyünk, — az az hogy csak az egyikünk, és a másik az Iansonné Berlini házárzával mulatgatja magát.

A kalapot gyorsan tette fel — Bowen kisasszony megtárgalta magától azt a kényelmet, vagy talán bosszúságot, hogy szobaleányt tartson. Az előcsarnokban az a szokásos kérdés állította meg. „Ha vajjon haza megy e ebédre?”

— Nem tudom — nem vagyok egészen bizonyos benne.

Mondja meg Iansonnénak, hogy ne várokozzanak reám.

A mint kiment, még élesebben érezte mint rendesen, hogy senki sem fogja várni, vagy keresni, hogy a távolléte alatt a hiányát érezni, hogy e házban, melyet udvarias-

ságból „otthonának” nevez, az ő kimenetelei és bemenetei mindenki előtt közönyösek. Ez talán az ő hibája volt, de nem tudott azon segíteni. Nem talált a természetével, hogy a közönséges emberek között, hol semmi érdekeltsege nem volt, érdeklődést találjon.

Ezen ház iránt sem igen érdeklődött, a hova most ment látogatást tenni; de itten meg volt azon régi ragaszkodásnak a megszokása, mely akkor kezdődött, midőn a jelenek még nem kezdtek meg azon végtelen változatosságban való fejlődésüket, melyből a benső rokonszeny keletkezik.

Agáta szerette Thornycroft Emmát, az ő egyedüli gyermekkori ismerősét, kinek a testvérenője egész a haláláig, az Agáta querántja volt.

— Tudom, hogy Emma szívesen fog látni és az is valami; és ha a kis babáról való beszédjével untat — ej — az is jobb, mint a berlini házrész. És kisegítőül mindig ott van a zongora. De különben is járkálni kell meunem, mert különben halálra roszdásodom ebben a borzasztó Bedford-téren.

Embergyűlölő hangulatát ment tovább, a mi nála nem volt ritka eset. De ő soha sem ismert anyát és testvéreket; és az atya név is kevéssel volt több előtte az üres hangnál. Koronként ájtott az, az Indiai tengeren, egy-egy levél alakjában — ezek voltak az egyedüli levelek, melyek azt az unalmas londoni házat felkeresték, hol ő magányos gyermekkorát eltöltötte és tanulmányait bevégezte.

Bowen ur a nyílt tengeren halt meg; és midőn a leánya elibe ment, hogy Southamptonban találkozzanak, egy bezárt fekete koporsó volt minden, a mi neki az atya névből megmaradt. Tehát ennek a köteleknek is, éppen mint a többinek, az volt a sorsa, hogy reá nézve pusztá árny maradjon. Szegény Agáta:

(Folyt. köv.)

be, és költségvetésem olcsóbbasága folytán talán magánérdekeket helyeznék előtérbe.

Mindkét közleményre vonatkozólag a következőket kívánom megjegyezni:

Azon időben, midőn a szász bizottság a színház államosítását kérelmezte, az akkori belügyminiszter Hieronymi Károly ur önmagyméltósága és az akkori államtitkár báró Jósika Sámuel önmaga által arra lettem felhíva, hogy mint a színház volt intendánsa, a ki éveken keresztül a színház pénzügyi ügyeit is vezettem, és így a színház bevételeit és kiadásait ismertem, a színház esetleges államosítása esetére egy elfogadható költségvetést dolgozzon ki.

Daczára annak, hogy a színház ügyeivel ezen időben nem foglalkoztam, a megítélt felhívásnak eleget téve, a nélkül, hogy e kérdésben bárkivel tárgyaltam volna a nélkül, hogy a szász bizottság felterjesztésében foglalt költségvetést ismertem volna, felterjesztett költségelőirányzatomban az államosítás esetére a színháznak jelenben kijáró (40.000), negyvenezer forint subventióját, évi (65.000), hatvanötezer forintra kértem felemelni, tehát nem (15.000), azaz tizenötezer forinttal kértem többet, mint a jelenbeni subventió, hanem 25.000, azaz huszonegyezer forinttal.

Együttal megemlítettem azt is, hogy ez a minimális összeg, a mely a színháznak méltó fenntartására okvetlen szükséges.

Feleltem azt is, hogy a színházi ruhatár és diszlettár beszerzésekre szintén nagyobb összeg leendő fordítandó és végül ajánlatba hoztam azt is, sőt előadhatatlannak tüntettem fel, hogy a rossz karban levő színház épület renováltassék és annak fedezetére költségelőirányzatomban, a kért évi subventión felül 50.000 azaz ötvenezer forintot kérelmeztem.

Hogy felterjesztésemben foglalt számításom mennyire volt alapos, kitetszik abból, hogy költségvetésem főösszege azon költségvetéssel is megegyezett, a melyet a szász bizottság terjesztett fel és a melynek én nem csak, hogy egyetlen egyszer nem láttam, de az abban foglaltakról senkitől még csak nem is értesültem mindaddig, míg azt fent a miniszteriumban méltóságos Stesser József miniszteri tanácsos ur előttem fel nem mutatta.

Ezen felterjesztésem a Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter úrtól néhány hó letevével azon megjegyzéssel érkezett hozzám, vissza, hogy az említett subventió többlet megadhatására ez idő szerint fedezet nem létezik és így a kolozsvári színház államosítása ez idő szerint nem kereszthet.

Ez az igazi tényállás a mit a lapokban és a Kolozsvárban megjelent cikkekre felvilágosításul elmondani kötelességemnek tartottam.

Végül megemlítem azt is, hogy említett felterjesztésem óta a kolozsvári színház ügyeivel nem foglalkoztam.

Kaltenleutgeben, 1895. aug. 26-án.

Öszinte hived és barátod

Bölyny József.

Állatkiállítás.

Kolozsvár, aug. 30.

Gyönyörű szép időben, nagy érdeklődés mellett nyílt meg ma reggel az erdélyrészi XI. tenyész-állatkiállítás.

A terület rövid idő alatt megnépesült nézőkkel és bírálókkal. A bírósági tagok csoportra oszoltak és hozzákezdtek a működéshez.

A kiállítás külső képe.

A kiállítás kellemes a belépőre, lobogók lengenek épületén, rend és tisztaság van mindenfelé.

Az épületek célszertien vannak beosztva, áttekinthetően körben elhelyezve.

A kiállítás területén a jury-pavillon a régi helyén maradt.

A kaputól balra van a Sebesi Pál vendéglője. Ezután kezdődik a ló-osztály.

A ló-osztály végén van a bivalyok csoportja, továbbá a versenyző kocsilovaknak a csoportja.

Utánna gazdasági gépek vannak kiállítva. Ezek végében van — a csoportnak közepén — a tüzoltó-egység fecskendője, a szamosvizre szerelve, nyomó-ruddakkal, vezetőtüllökkel ellátva, hogy bármely pillanatban a keletkező vészt elfojthassák.

A Lövvöldebe vezető hídon túl bikák, tehenek osztálya derékszőgben a kerítés egész hosszában felállított fedelek alatt elhelyezve. A szegletben zárt, fölül világító ablakkal ellátott épületben vannak az angol telivér és félvér ménék elhelyezve.

Az épület közepén állanak a szárnyas állatok és nyulak kalitkái.

E csoportnak különösen a szépnek köréből van nagyon sok nézője. De meg is érdemli, mert olyan tarka és érdekes változata

van, hogy lekötö a figyelmét. A házi szárnyasoknak, galamboknak, éneklőknek gazdag csoportja van együtt. A szárnyasok mellett félénken húzódnak meg több osztályra felosztott csoportokban fiúcskáikat dédelgetve a házi nyulacskák. Van der Welden gázgyárigazgató állította ki a kis tapsi füleket.

Némelyik csoport színre egészen hasonlít az erdei nyulhoz.

A kiállítás minden épülete tele van állatokkal. A rendezőség úgy osztotta be az építkezést, hogy az összes jelentkezők állatai el legyenek helyezve.

A jury-pavillonban van a csibe költő gép, mely specialitása, ennek a kiállításnak. Ennek, melyről lapunk más helyén szólunk, állandóan sok nézője van.

A kiállított állatokról s a d. u. 1/2 óráig létre jött bírálatról az alábbi tudósítást adjuk:

I. osztály. Lovak:

A.) Telivérek.

Erdélyben született angol telivér lovak.

Báró Wesselényi Béla, Zsibó.

1. Kancza, ára 3000 frt.

2. Mén, 3 éves, ára 1200 frt. I. díj 300 fr.

3. Mén, 2 éves, ára 2000 frt. II. díj 100 fr.

Báró Szentkereszty Pál, Bun, p. Héjasfalva.

4. Mén, 4 éves. II. díj 200 fr.

5. Kancza, 2 éves, dícsérő oklevél.

6. Kancza, 2 éves.

7. Mén, 2 év 3 hónapos. III. díj 150 fr.

Br. P. Horváth Gáborné, Széplak.

8. Mén, ára 1200 frt.

B.) Nem telivér lovak:

I. Nehéz teher alá való háts lovak.

Báró Wesselényi Béla, Zsibó.

9. Kancza, angol félvér, 6 éves, ára 2000 frt.

Báró Bánffy Ernő, Kolozs-Borsa, p. helyt.

10. Kancza, angol félvér, 5 év 3 hónapos. Dícsérő oklevél.

11. Mén, angol félvér, 3 éves. 250 fr.

Gróf Wass Jenő, Czege, p. h.

12. Mén, angol félvér, 3 év 3 hó 10 napos. Szép járásával keltett figyelmet, mely az oroszvér jelenlétét tüntette fel.

Gróf Teleki Géza örökösök, Gernyeszeg, p. Sároberke.

13. Mén, arabs félvér, 4 éves, ára 600 forint

Báró Jósika Gyula, Várfalva, p. h.

14. Kancza, angol félvér, világos pej, 4 év 2 hó 10 napos. 100 fr.

Báró Jósika Gábor, Várfalva, p. h.

15. Kancza, angol félvér, 4 év 2 hó 10 napos. 200 fr.

Báró Jósika Andor, M.-Fenes.

16. Kancza, angol félvér, 3 hó 18 napos.

17. Kancza, angol félvér, 6 éves.

18. Kancza, angol félvér, 6 éves.

19. Kancza, arabs félvér, 7 év 3 hó 21 napos.

20. Kancza, angol félvér, 4 év 2 hó 10 napos.

21. Kancza, arabs félvér, 7 év 3 hó 21 napos.

Gróf Bánffy György, Bonczhida, p. h.

22. Kancza, angol félvér, 7 éves. Dícsérő oklevél.

23. Kancza, angol félvér, 8 éves.

Miksa Imre, Hadrév, p. Gerend.

24. Mén, angol félvér, 4 éves ára 1200 forint.

25. Mén, angol félvér, 3 éves, ára 800 forint.

Szentiványi Gábor, Maros-Solymos, p. h.

26. Mén, angol félvér, 3 év, 5 hónapos, ára 800 frt.

27. Mén 3 év, 5 hónapos, ára 800 frt.

Vaska Gyula, Kendi-Lóna, p. N.-Iklód.

28. Mén, angol félvér, 1 éves, 6 hónapos ára 800 frt.

Vikol István Lőrinczréve, p. N.-Enyed.

29. Kancza erdélyi faj, 4 éves, ára 400 forint.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur.

30. Mén, angol félvér, 2 éves 3 hónapos. Dícsérő oklevél.

31. Kancza, angol félvér 5 éves 3 hónapos.

2. Könnyű teher alá való háts lovak.

Báró Wesselényi Béla, Zsibó, p. h.

32. Mén, angol félvér, 3 éves ára 700 forint. 200 franc.

Báró Orbán Ottó Lengyelfalva, p. Sz.-Udvarhely.

33. Mén, félvér arab, 3 év, 3 hónapos. Sándor Pál, Dezsner, p. Apahida.

34. Mén, arab félvér, 2 év, 11 hó, 27 napos, ára 250 frt. 50 frt pénzdíj.

Vaska Gyula, Kendi-Lóna, p. N.-Iklód.

35. Kancza, angol félvér, 8 éves. Dícsérő oklevél.

Vikol István, Lőrinczréve, p. N.-Enyed.

36. Mén, erd. magyar, 2 éves, ára 300 forint. 75 frt pénzdíj.

37. Kancza, erd. magyar, 5 éves, ára 400 frt. 150 frt díj.

Juleszig Alfréd, Asszupatak, p. Kolozsvár.

38. Kancza, erdélyi, 2 éves, 5 hónapos ára 300 frt. 100 frt pénzdíj.

Czecz Arthur Deés.

39. Kancza angol félvér, 3 év, 3 hónapos, ára 300 frt.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur, p. Pánczel-Cseh.

40. Mén, angol félvér, 2 év, 6 hó, 4 napos. 200 frt díj.

41. Kancza, angol félvér, 4 év, 3 hó, 7 napos.

3. Hámos lovak 15 1/2 markoson (163 cm) felül.

Br. Bánffy Ernő, Kolozs-Borsa, p. h.

42. Kancza, angol félvér, 8 év, 4 hónapos. 300 fr.

43. Kancza, angol telivér, 8 év, 5 hónapos.

Gr. Wass Jenőné, Czege, p. h.

44. Kancza, angol félvér 6. év, 3 hó 5 napos.

Gr. Wass Jenő, Czege, p. h.

45. Kancza, angol félvér, 6 év 3 hó 25 napos. 100 fr.

Gr. Wass Albert, Mező-Záh.

46. Kancza, angol félvér 7 év 4 hónapos. 200 fr.

47. Kancza, angol félvér, 6 év, 5 hónapos.

48. Kancza, angol félvér, 5 év, 4 hónapos.

49. Kancza, angol félvér, 4 év, 5 hónapos.

Vaska Gyula, Kendi-Lóna, p. Nagy-Iklód.

50. Kancza, angol félvér, 6 év 3 hónapos.

Rosenberg Bernát Gyalu.

51. Kancza, csikóval, angol félvér 7 éves.

52. Kancza csikóval, angol félvér, 5 éves.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur, p. Pánczel-Cseh.

53. Mén arab félvér, 2 éves, 4 hónapos.

54. Kancza, angol félvér, 4 éves, 3 hónapos.

Miksa Imre félvér 150 fr.

4. Hámos lovak 15 1/2 markoson (163 centiméteren alól).

Br. Bánffy Ernő, Kolozs-Borsa, p. h.

55. Kancza, angol félvér, 6 éves, 4 hónapos.

56. Kancza, angol félvér, 3 éves, 5 hónapos.

Gr. Teleki Géza örök. arabs félvér 200 franc.

Gróf Wass Jenő, Czege p. h.

57. Kancza, arabs, 9 éves 3 hónapos.

Miksa Imre, Hadrév.

58. Kancza erdélyi, pej, 4 éves 725 frt.

59. Kancza, erdélyi pej, 4 éves 725 frt.

60. Kancza, erdélyi pej, 4 éves 725 frt.

61. Kancza, erdélyi pej, 4 éves 725 frt.

Báró Orbán Ottó, Lengyelfalva, u. p. Sz.-Udvarhely.

62. Mén, angol félvér, 3 éves, 5 hónapos.

Br. Jósika Andor félvér kancza 150 fr.

Czetz Arthur, Deés.

63. Kancza csikóval angol félvér 10 éves 4 hónapos. 75 frt pénzdíj.

Br. Jósika Andor félvér kancza 100 fr.

Tarsoly Zoltán, Szt.-Benedek, p. Deés.

64. Kancza, erdélyi 4 éves, 3 hónapos. 100 frt pénzdíj.

65. Kancza, erdélyi 4 év, 4 hó 250 frt.

66. Kancza, erdélyi 5 éves, 4 hónapos.

67. Kancza, erdélyi 5 éves, 4 hónapos.

Vaska Gyula, Kendi-Lóna.

68. Kancza, angol félvér 4 éves, 5 hó.

Lévai György, Bonczhida.

69. Kancza, arabs 4 év, 3 hónapos 500 forint. 50 frt pénzdíj.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur p. Pánczel-Cseh.

70. Kancza, angol félvér 2 éves, 4 hó.

71. Kancza, angol félvér, 2 éves, 4 hó.

5. Gazdasági csikós kanczák.

Gönczi Mihály, Mező-Záh.

72. Kancza, angol félvér 8 év.

Baka Lajos, K.-Vásárhely.

73. Kancza, arab félvér, 21 év, 6 hónapos, ára 250 frt.

74. Kancza Lipiczai, ára 250 frt.

75. Kancza angol félvér, ára 250 frt.

76. Mén, angol félvér, ára 250 frt.

Ugron Ákos, Székely-Udvarhely, p. h.

77. Kancza csikójával, Lipiczai, 6 év, 5 hónapos, ára 1000 frt.

78. Kancza, angol félvér, 6 éves, 6 hónapos, ára 500 frt.

Heggyel Endre Zentelke, p. B.-Hunyad.

79. Kancza, erdélyi, 8 év, 4 hó.

Czecz Arthur Deés p. h.

80. Kancza csikójával, félvér, 7 éves.

Felszeghy Sándor Maros-Csapó.

81. Kancza csikójával, 9 év, 4 hónapos, ára 600 frt.

82. Kancza csikóval, 11 év, 4 hónapos, ára 460 frt.

Külön pályázat.

Négyes és kettős fogatok.

(Ezek bírálati holnap fog megtörténni.)

Gróf Teleky Károly, Sárpaták, p. Sároberke.

83. Kancza erdélyi, 5 éves és 6 hónapos, 750 frt.

84. Kancza, erdélyi, 5 éves és 6 hónapos, ára 750 frt.

85. Herélt, erd. 8 éves, ára 750 frt.

86. Herélt, erd. éves és 6 hónapos, ára 750 frt.

Gróf Bánffy György Bonczhida, posta Választ.

87—90. Négyes és kettős fogat.

Miksa Imre Hadrév, p. Gerend.

91—94. Kancza, 4 darab, erdélyiek, 4 évesek, árak 3000 frt.

Ifj. Báró Wesselényi Miklós, Görcsön, p. Zilah.

95. Kancza neve Comtesse.

96. Kancza neve Rózi.

97. Kancza neve Ilka.

98. Kancza neve Flóra.

Betegh Ferenc Gyéres.

99. Herélt, félvér. 4 év 6 hón., eladó.

100. Hámos herélt, félvér, 4 év 6 hón., eladó.

Befogott kis hámos lovak.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur, p. Pánczel-Cseh.

101. Herélt, neve Edgar, arabs félvér. 3 éves, 3 hón.

102. Herélt, neve Czigány, arabs félvér, 4 éves, 4 hón.

Báró ifj. Zeyk József, Mikes, p. Torda.

103. Herélt, két kis hámos ló.

Lévai György.

104. Herélt arabs, 4 éves, 4 hónapos, ára 500 frt.

Nagy háts lovak.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur, p. Pánczel-Cseh.

105. Kancza, angol félvér, 4 év, 1 hón.

81. Tehén erdélyi magyar, 5 éves 1 hónapos;
82. Tehén, erd. magyar, 5 éves 5 hónapos;
83. Tehén, erd. magyar, szopós borjuval 7 hónapos;
84. Tehén, erd. magyar, szopós borjuval 8 éves 5 hónapos;
85. Tehén, erd. magyar szopós borjuval, 8 éves 5 hónapos;
86. Tehén, erd. magy. borjuzó, 8 és 6 hónapos;
Ifj. Lészay Ferencz, Magyar-Gorbó.
87. Tehén, erd. riska, 8 éves és 3 hónapos.
Jelussig Albin, Asszupatak, Kolozsvár
88. Tehén. 2 hónapos borjuval, 7 éves és hat hónapos,
89. Tehén, erdélyi magyar, 5 éves és 8 hónapos.
90. Tehén, erdélyi magyar, 5 éves és 6 hónapos.

5. Nem gulyabeli tehén.

Szász Ferencz, Koloza-Borsa.
91. Tehén, erdélyi magyar, 3 éves és 9 hónapos.
Barcsai Domokos, Bánffy-Hunyad.
92. Tehén, borjas, erdélyi magyar 8 éves.
Tatár György, Bonczhida.
93. Tehén, borjas, erdélyi magyar, 6 és 4 hónapos, pályázik a bonczhidai díjra is.
Enyedi Ferencz, Bonczhida.
94. Tehén, borjas, erdélyi magyar, 8 éves, 2 hónapos és 4 napon, pályázik a bonczhidai díjra is.
Gönczi Gábor, Szt. Gothárd.
95. Tehén, borjas, erdélyi magyar, 6 éves.
Gyarmathy Józsefné, Kolozsvár.
96. Borjas tehén, szürke 8 éves.

6. Üszők, 2—3 éves.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur, p. Pánczélesek.
97. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves 1 hónapos.
98. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves 1 hónapos.
99. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves 2 hónapos.
100. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves, 2 hónapos.
Gönczi Mihály, Mező-Záh.
101. Üsző, erdélyi magyar, 3 éves és 4 hónapos.
102. Üsző, erdélyi magyar, 3 éves és 2 hónapos.
Deák Ignác, urad. intéző, Radnóth.
103. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves és 6 hónapos.
Erdélyi róm. kath. status radnóti uradalmak.
104. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves.
105. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves és 3 hónapos.
Kovács Béla, Szász-Fenes.
106. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves, 2 hónapos.

7. Üszők, 1—2 éves.

Ilyés Viktor, Réce-Keresztur, p. Pánczélesek.
107. Üsző, erdélyi magyar, 1 éves, 3 hónapos.
108. Üsző, erdélyi magyar, 1 éves, 2 hónapos.
109. Üsző, erdélyi magyar, 1 éves, 2 hónapos.
110. Üsző, erdélyi magyar, 1 éves 4 hónapos.
Erdélyi róm. kath. status radnóthi uradalmak.
111. Üsző, erdélyi magyar, 1 éves 5 hónapos.
112. Üsző, erd. magyar, 1 éves 4 hónapos.
Bárá Szentkereszt Pál, Bun, Héjasfalva.
113. Üsző, erd. magyar, 1 éves 10 hónapos.
114. Üsző, erd. magyar, 1 éves 10 hónapos.
115. Üsző, erd. magyar, 1 éves 10 hónapos.
Sperker Ferencz, Szent-Demeter, p. N. Iklód.
116. Üsző, erd. magyar, 1 éves 5 hónapos.
117. Üsző, erd. magyar, 1 éves 6 hónapos.
118. Üsző, erd. magyar, 1 éves 5 hónapos.
Ifj. Lészay Ferencz, Magyar-Gorbó.
119. Üsző, erd. magyar, 1 éves 7 hónapos.
120. Üsző, erd. magyar, 1 éves, 8 hónapos.

III. osztály. Fejős tehén versenyé.

I. Erdélyi magyar fajta tehén.

Özv. Gyarmathy Józsefné, Kolozsvár.
121. Tehén, borjas, erd. magyar 8 éves. A kolozsvári díjra is pályázik.
A szorvasmarhák bírálata ma d. u. nyer befejezést. Az eredményt holnap közöljük.

IV. osztály. Bival.

I. Bikák.

Gálos Vónucz, Tóttelke, p. N.-Almás.
1. Bika, bival, 4 éves 7 hónapos, 200 forint.
Díjaztatott 1892. évi augusztus 30-án 50 forinttal.
Gróf Bánffy György, Zentelke, p. B.-Hunyad.

2. Bika, bivaly, 3 éves 3 hónapos. Első díj 100 franc.
3. Bika, bivaly, 2 éves 3 hónapos. 80 franc 2-ik díjat.

2. Bivaltehenek és üszők.

Tehenek:

Sperker Ferencz, Szent-Demeter, p. N.-Kend.
4. Tehén, 7 éves 3 hónapos. Harmadik díj 50 franc.
Kovács Béla, Szász-Fenes, p. Kolozsvár.
5. Tehén, erd. magyar, 6 éves 3 hónapos. Dicsérő oklevél.
Barcsay Domokos, B.-Hunyad.
6. Tehén, erd. magyar, 8 éves. Első díj 100 fr.
Gróf Bánffy György, Zentelke, p. B.-Hunyad.
7. Tehén, erd. magyar, 6 éves. Dicsérő oklevél.
8. Tehén, erd. magyar, 8 éves.
Hegely Endre, Zentelke, p. Bánffy-Hunyad.
9. Tehén, erd. magyar, 5 éves 4 hónapos. Második díj 80 fr.
Kovács Otília, Szegyel.
10. Tehén, erdélyi magyar, 5 éves 4 hónapos.

Üszők:

Sperker Ferencz, Szent-Demeter, p. N.-Kend.
11. Üsző, erd. magyar, 1 éves 6 hónapos.
Kovács Béla, Szász-Fenes, Kolozsvár.
12. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves 7 hónapos.
Gróf Bánffy György, Zentelke, p. B.-Hunyad.
13. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves 6 hónapos.
14. Üsző, erdélyi magyar, 2 éves 6 hónapos. A bikától átvett 60 francos díjat.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, augusztus 30.

Felhívás előfizetésre.

Szeptember 1-vel új előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési feltételeink:

Három hónap 4 frt.

Egy hónap 1 frt 50 kr.

Előfizethető lehet bármely naptól kezdve.

— **Kiállítás sorrendje.** (Szombat), augusztus 31-én délelőtt 10 órakor a használati lovak bírálatára; délután 4 órakor a kiállított tenyészlóvak díjazása, ezt követően leg a használati lovak díjazása; 4—7 óráig zene. Belépti díj e napon 50 kr.
Gyermekek, katonák (az őrmesterig bezárólag) és az A. V. E. a fentemlített díjak felét fizetik.

Névre szóló állandó belépti jegy, mely mind a három napon tulajdonosa által bárhánszori belépésre használható, dőnként 2 frtért váltható.

— **A fogarasi ménés-intézet sorsa.** Az erdélyi részén egyetlen állami ménés-intézet megtartása érdekében ma d. u. 4 órakor tanácskoztartanak az erdélyi részű főurak és nagybirtokosok. — A tanácskozáson részt vesznek:

Béldi Ákos gróf, Béldi Kálmán gróf Béldi Tivadar, Bethlen Ferencz, Bethlen András gróf, Bethlen Árpád gróf, Bethlen Bálint gróf, Bethlen István gróf, Bethlen Károly gróf, Fehérváry Károly, Gajzágó Antal dr., Gáll Elek, Gáll Gyula, Haller György, Haller Jenő, Horváth Kálmán br., Ilyés Viktor, Jósika Andor br., Jósika Gábor br., Kemény Béla br., Kornis Viktor gr., Lészay Ferencz ifj., Miksa Imre, Nagy Domokos, Orbán Ottó br., Sigmond Dezső, Simay Ferencz, Sperker Ferencz, Szacsay Sándor Szentkirályi Ákos dr., Szentkirályi Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szentkereszt Pál br., Tokay László, Tolnay Reginád, Torma Imre, Teleky Ádám gr., Teleky Károly gr., Teleky Samu gr., Toldalagi László gr., Ugron Ákos, Voith Gergely, Voith Simon, Wass Albert gr., Wass Béla gr., Wass Jenő gr. Wesselényi Béla br., Wesselényi Miklós br. id., Wesselényi Miklós br. ifj., Zeyk József ifj. br.

— **Disz-ebed.** A kiállítás rendezősege és bíráló bizottsága részére Bánffy György gr. ma délben két órakor díszebédet adott Nagy Gábor Központi Szállodájának dísztermében. Az ebédén résztvettek a következők: Artz Boderik gróf, Ásványi Lajos, Bánffy Miklós gr., Béldi Ákos gr., Béldi Kálmán gr., Béldi Tivadar, Bethlen Bálint gr., Bethlen Árpád gr., Bethlen István gr., Bartha János dr., Bethlen Károly gr., Bíró István, Benigni Sámuel, Csanák Jenő, Csermák János, Deák Ignác, Dávid Sándor, Ditrói József, Farkas Ábrahám, Fehérváry Károly, Gáll Elek, Gáll Gyula, Gajzágó Antal dr., Günther Agoston, Grubiczay Géza, Haller György, Haller Jenő, Haller Károly dr. Horváth Kálmán br., Ilyés Viktor, Jósika Andor br., Jósika Gábor br., Kállay Lipót, Kemény Béla br., Kondász Ferencz, Kornis Viktor gr., Leonhárt Odön, Lészay Ferencz ifj., Magyarai Géza, Maurovits Fábán, Málnásy Ferencz, Miksa Imre, Murányi József, Nagy Lajos, Nagy Domokos, Nagy Miklós, Nagy Mór dr., Németh András, Orbán Ottó br., Parthay Géza, Pálffy Géza gr., Pethő Miklós, Puskás Béla, Reich Albert, Sárossy Pál, Sigmond Dezső, Simay Ferencz, Sperker Ferencz, Susztur Gyula, Szacsay Sándor, Szentkereszt Pál br., Szentkirályi Ákos dr., Szentkirályi Kálmán, Szentkirályi Kálmán, Szombathyfalvy Győző, Teleki Ádám gróf, Teleky Samu gróf, Tokaji László, Tolnay Reginád, Torma Imre, Tulogdi Soma, Ugron Ákos, Vaska Gyula, Vöröss Sándor, Voith

Gergely, Voith Simon, Wass Albert gróf, Wass Béla gróf, Wass Jenő gróf, Veingartner Andor, Wertheimstein Alfréd, Wesselényi Miklós id., Wesselényi Miklós id., Zeyk Albert br., Zeyk József br., Zeyk József ifj. br.

A menu a következő volt:

Rák-levés.
Balatoni fogas tatár-mártással.
Vesepesenyő körözetekkel vadasmártásban.
Kolozsvári töltött-káposzta.
Kappan- és ruca-sült vegyes befőttel és ecetes uborkával.
Vegyes Creme.
Gyümölcsfélék. Sajt.
Fekete-kávé.
Borok: Szamosvizi, Plebános és Csombordi Carbenet.
Pezsgők: Törky és Ech Borvizek.

— **Csirké költő gép.** Az állatkiállításnak egyik legérdekesebb tárgya a Biedermann Ferencz által feltalált és kiállított csibeköltőgép, mely 20 nap alatt költi ki a tojást. A kiállító már 18 nap előtt megkezdte a gép működését, úgy hogy a csirkék, holnap 31-én fognak szépen kikelni. Azért különösen a hölgyközönségnek ajánljuk szíves figyelmébe a kiállítás holnap való megtekintését. A mi magát a gépet illeti ez magas lábakon áll a kiköltendő tojások toll között üveg alatt tartatnak. A villam áram hősegítségével egyenletesen szabályoztatik. A fémmérő által és váltó árammal 2 órai időközben működik. A gép a gazdasági intézet által kipróbáltatva várakoráson felüli eredményeket mutatott be. A gép ára 75—100 frt-ot tesz ki, ajánljuk a gazdasági körök figyelmébe.

— **Jótekonny asszonyok.** Az 1894—95-ik iskolai évben kegykosztot adtak naponként főlválva 30 református tanulóknak: Br. Bánffy Albertné, Dr. Bartha Jánosné, Dr. Békési Károlyné, Benigni Sámuelné, Bíró Gyuláné, Bogdy Istvánné, Dávid Antalné, Dénes Ferenczné, Ditrói Mórné, Eöry Tivadarné, Fajk Istvánné, Geréb Mártonné, Dr. Göth Manóné, Gráf Jakabné, Gyarmathy Miklósné, Hantz Györgyné, Hercepei Gergelyné, Horovics Sámuelné, Horváth Kálmáné Kiss Sándorné, Kirschner Mórné, Kolesár Sándorné, Dr. Kolozsvári Sándorné, Meiszner Józsefné, Mihály Lászlóné, Mózsa Józsefné, Párádi Kálmáné, Perl Józsefné, Péterfi Zsigmondné, Schilling Rudolfné, Somodi Istvánné Stein Gáborné, Szatvai Dénesné, Szathmári Ákosné, Szatmári Elkné Szász Domokosné, Szász Geróné, Szász Ferenczné, Széki Miklósné, özv. Winkler, Frigyesné Szilágyi Györgyné, özv. Tauffer Józsefné, Dr. Török Istvánné, Varga Danielné, Dr. Sárkány Lajosné, Kilin Miklósné, Karl Ferenczné, Csernyánszki Lajosné, Dr. Vályi Gáborné, Zeyk Danielné báróné.

— **Szerencsétlenség a hadgyakorlaton.** A Szászrégen környékén gyakorlatozó huszárság egy magas rangú tisztjét végzetes baleset érte. Kedden a brigád manővernél az ottani huszárnagy az attack gyakorlata közben szakasza élére vágatva leest a lováról, mely vágatva magával rántotta. Az őrnagyot eszméletlen állapotban vitték el a szerencsétlenség színhelyéről. Tegnap négy katona beszállította Kolozsvárra, hogy a legjobb gyógykezelésben részesüljön, de a súlyosan sebesült törzstiszt életben maradásához kevés reményt fűznek.

Hasonlóképpen szomorú híreket kapunk a gyakorlaton levő kolozsvári helyőrség állapota felől. A kolozsvári fiúk ugyanis a farszto gyakorlatok között feltűnő sokan napszúrás és lázt kaptak.

— **Színház.** A tegnapi hosszú estét Sudermann Henrik, a legújabb német realis irodalom egyik legkiválóbb jelesének, a „Pillangó csata”, a „Szürke asszony” szerzőjének 5 felvonásos tragédiája, „Sodoma pusztulása” töltötte be. A magában véve is érdekes darab előadásának a kolozsvári színpadon különös érdekességet kölcsönzött, hogy a főszerepet benne Szirmay Imre (Willy) játszotta. Egy népszínházi énekes és Sudermann realizmusa, valóban csak Népszínházból származható érdekes antitezis.

A kit az előző nap énekelni hallottunk, az ma odaállott egy lélekutáni megfigyelésekből összerakott, a lelki küzdelmekből — jatek ből álló darab interpretálására. — De Szirmay, midőn újabb oldaláról mutatta be magát, csak újabb biznyságot szolgáltatott, hogy a tanulmány, a kidolgozás embere, ki nek ez a nagy kaliberű szerep tanulmányiskola képen szolgál.

Alakítása így is figyelemreméltó volt, megfigyelései az érzelmek finom definíálása, arcjátékai, a lelki küzdelmek meleg visszatakróztatése nem téveszthette el hatását és drámai erővel megjátszott jelenetei után a közönség nyílt színen is megtapsolta, a felvonásokközök végén pedig ismételtén a lámpák elé idézte.

Azonban nem a magányos tomboló szenvedély volt legjobban visszaadva alakításában, hanem a pajkosabb, vidámabb, derűtel jelenetek is azok, a hol a szenvedély és derű minden nagyobb határvonal nélkül érintkeznek egymással.

A Klárikával való jelenete, mely a darab sötét fájdalmas világában mint egy szivárvány huzódik keresztül olyan kiváló partner társaságában mint K. Gerő Lina, valóban a legnagyobb magasságra emelkedett.

Gerő Lina a tőle megszokott művészi tökélyvel játszott, érvényre jutatva szép szerepének minden árnyalatát, üdén és elevenen.

Adah-t Hunyadi Margit asszony játszotta szintén jelesül illeszkedve a kifogástalan összejátekba.

Kramer tanárjelöltet, ki ugyan a költőnek is mostoha gyermeke, Göth ellenszenvesse tette, alakját erősen elnagyolta s így nem tudta őt olyan rokonszenvesse tenni, — a mint azt a darab világa megkívánta volna.

Kittyt Szolinszky Olimpia adta és ügy-szeretetével újból bebizonyítva, hogy a haladás utjára lépett, csak ideges mozdulatairól le tudna már szokni. Hegedűs Riemán szerepét diszkkrét tartozkodással kreálta bár több melegség és több életet öntött volna belé. A többiek is jól játszottak. Szentgyörgyi, kit utoljára hagyunk, játszott a legnagyobb igazsággal s tegnapi előadásával egyik legjobb szerepét mutatta be. (Knr.)

— **Kutbahult gyermek.** Megirtuk tegnap a szegény kis Gábor János tragikus halálát, ki életével fizette a város-gazda hivatal vetkes könnyelműségét. Ebben az ügyben — mint értesültünk — újabb érdekes fordulat állott be. A mint ugyanis értesültünk — a kir. ügyesség ebben a kinos ügyben vizsgálatot indított meg s meg fogja a lépéseket a bűnvádi feljelentés iránt is tenni ebben a ügyben. Az ügyet Sámí László ügyésznek osztották ki.

— **Vashegyi Béla** öngyilkosságának oka — mint tegnapi híruk kiegészítéssel értesítenek — inkább elmezavarának tudható be. Anyagilag rendezett viszonyok között élt a különben szerény igényű munkás és tanulni szerető fiatal ember. Megelőzőleg az új aradi gr. Zselinszky-féle uradalomnak volt főszámvevője. Mint családós ember jött a kolozsmonostori intézetbe, itt nagy szorgalommal kezdte meg tanulmányait, az egyetemre is eljárt s a kultur-mérnökneként dolgozott. Valószínűleg a megfeszített munka és tanulás viselte meg idegét s egy zavaros pillanatot adhatta kezébe a fegyvert. Temetésén, mely a bonctani intézetből holnap d. u. 4 órakor lesz, a tanári kar testületileg vesz részt.

— **A kolozsvári** női nap iskolába és ezzel kapcsolatos munka mesternői tanfolyamra a beiratások 1895. évi szept. 2-től 6-ig az intézet helyiségében (Lyceum-nyomda épület emeletén) d. e. 9-től 12-ig és d. u. 2-től 5 óráig az iskola-igazgatónál tartanak. Az igazgatóság.

— **Öngyilkosság.** Városunk, a hol meg lehetős józan nép lakik, kezd többszörösen öngyilkosságokkal foglalkozni. A hó közepétől ma már a negyedik öngyilkosságról kell számot adnunk. Ma reggel 1/8 órakor a rendőrség azt az értesítést kapta, hogy a Sigmond-féle szeszgyár területén egy ember felakasztotta magát. A rendőrség a mentőkkel gyorsan megjelent a helyszínén, de a szerencsétlen ember már halva volt. Három levelet találtak nála, az egyiket a feleségéhez intézte, kitől elváltan él és ezt az állapotot olyan bánattal írja le, hogy alkalmasint ez volt öngyilkossága oka, egy másik levelet gazdájához, a harmadikat egy barátjához intézte. A levelekből a rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos Nagy Lajos, csizmadia mester. A fáma azt uttagja, hogy az öngyilkos már 3 nap óta ott függene, s a mentők is ezt a kijelentést tették, de ezt természetesen a bonczolás fogja megállapítani.

— **Dalestély.** A kolozsvári polgári dalegyet 1895. szeptember 8-án, (kisasszonynapján a „hercegovinán”-ban kedvezőtlen idő esetén az iparosok főtéri palotájának kibővített helyiségében jótékonycélu zártkörű II-ik rendes dalestélyt rendez Oberti B. János kar-nagy vezetése mellett. A rendező bizottság a következőkből áll: Benigni Sámuel elnök. Nedoroszték János, alelnök. Vince István alelnök. Rignáth Sándor, titkár Horváth Elek jegyző Akessman Albert, Andrásovsky Efráim, Bakó János, Demjén Agoston, Dömszödi Sándor, Ferencz Ignác, Gazi József, Gombos Károly, Kottai János, Mán Károly, Manitza János, Nagy János Reich Frigyes, Török Lajos. Végh Sándor. Jegyek e meghívó előmutatása mellett válthatók az iparos-egylet helyiségében és este a pénztárnál. Részvétjegy a Hercegovinában személynként 50 kr az iparos egyletben 1 frt.

— **Tandij a kolozsvári ref. főtanodában** I. Rendes fizetők: I.—VIII. osztályos künlakó 20 frt 60 kr. I.—VIII. osztályos bennlakó nagy ágygyal 32 frt 60 kr. I.—VIII. osztályos bennlakó kis ágygyal 28 frt 60 kr. II. Fél tandij fizetők: I.—VIII. osztályos künlakó 13 frt 60 kr. I.—VIII. osztályos bennlakó nagyágygyal 23 frt 60 kr. I.—VIII. osztályos bennlakó kis ágygyal 19 frt 60 kr. III. Tandijmentesek: I.—VIII. osztályos künlakó 1 frt 60 kr. I.—III. osztályos bennlakó nagy ágygyal 7 frt 60 kr. I.—III. osztályos bennlakó kis ágygyal 5 frt 60 kr. B) Az elemi iskolában. I. Rendes fizetők: 1—4 osztályos künlakó 14 frt 60 kr. 1—4. osztályos bennlakó nagy ágygyal 26 frt 60 kr. 1—4. osztályos bennlakó kis ágygyal 22 frt 60 kr.

— **Öngyilkosság.** Stein Adolf külközéputcai szatocs ma débe szíven lötte magát. A mentők kiszállottak, de nem tudtak segíteni, mert rövid negyedórán halálközdelem után megszűnt élni.

— **Uj telefon-előfizető.** Gibbon Albert könyvkereskedő a mai naptól kezdve belépett a telefon-előfizetők sorába.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Szenzációs letartóztatás.

Budapest, aug. 30. D. e. 10 óra.

A mai napnak rendkívül szenzációs eseménye van. Tegnap este 8 óra után a rendőrség dr. **Takács Zoltán** fiatal ügyvédnél (Széless és Csombor-ügyek ügyvédje) **házkutatást tartott.** A házkutatásnak szomorú következménye volt. Órák hosszáig tartó kutatás után éjjel felé dr. **Takács Zoltán ügyvédet a rendőrség letartóztatta, mint a leszámítoló banknak 1893-ban történt ötvenezer forintos lopásnak a bűnrészest.** Erős a gyanu, hogy **sikkasztó.** A Berecz testvérek letartóztatása után még **hiányzó huszonegyezer forint elűnésében Takács Zoltánt is részességgel vádolják.**

Ujabb hír Takácsról.

Budapest, aug. 30.

Bérczy alkapitány ma egész délelőtt Takács Zoltán kihallgatásával foglalkozott.

T a k á c s Zoltán mereven tagad mindent.

Délben megjelent a kapitányságnál Takács anyja, hogy fiát kiszabadítsa.

Ekkor Bérczy kapitány újra felszólította Takácsot a vallomásra.

Még akkor is tagadott mindent. Bérczy kapitány erre kijelentette, hogy ha nem vall, úgy **kénytelen lesz az anyját vallatni.**

A kapitány e kijelentése egészen megtörte Takácsot és **bevallott mindent.**

A dolog úgy került nyilvánosságra, hogy a börtönből kiszabadult, Berecz Ede, a sikkasztó öccse és czinkostársa a napokban többször felkereste Takácsot s tőle pénzt kért.

Takács Bereczet kiutasította és nem adott neki pénzt.

Ekkor ez megharagudott és feljelentette Takácsot, **hogy nála 20,000 frt van.**

Apponyi balesete.

Budapest, aug. 30.

Apponyi Albert gr. a Londonnal szomszédos bringtoni tengeri fürdőben fürdés közben belebotlott egy kiálló sziklába.

A jobb lábának második ujját kitörte.

Az egész láb eldagdadt. Az orvos kijelentette, hogy nagyobb baj nincs.

A Londonban időző Károlyi Sándor gróffal egyenesen Bécsbe utazott, a hol magához hivatva Weislechner tanárt.

A csonttörés 12 nap alatt beforad, Holnapután Eberhardra utazik.

Hazafias város.

Budapest, aug. 30.

Sopronból jelentik, hogy Sopron város mai közgyűlése egyhangulag elfogadta a magyar színházra tegnap telegrafált tanácsi határozatot. Egyetlen szó sem emelkedett ellene. Véglegesen megkötötték a pesti kereskedelmi bankkal a másfél millió kölcsön szerződését.

A bécsi tanítók.

Budapest, aug. 30.

Megbízható helyről értesítenek bennünket, hogy a bécsi tanítókat még Budapesten való kiszállítás előtt értesítették magyar kollégáik arról a nagy hibáról, melyet uti programjukban elkövettek, midőn Magyarországot Ausztria tartományának és Budapest Ausztriában Bécs után legnagyobb városnak mondták.

A tanítók ennek folytán az üdvözlésekre iparkodtak elkerülni az ilyen alkotmányosért kifejezéseket, és Budapestet hangsúlyozással így nevezték: „a testvéremzet fővárosa.”

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Hirdetések.

A városi Vigadó alatt
egy igen jó forgalmu hentes-üzlet,
bolti és műhelyi teljes berendezéssel,
betegség miatt igen előnyös feltételek mel-
lett azonnal átvehető.

Ugyanitten nagyobb mennyiségű többféle szalonna kapható.

— Értekezhetni az üzletben, a tulajdonossal. —
584. (4—5)

Valódi első minőségű fehér borok

100 literen felüli mennyiségben, hektoliterenkint 22, 24 és
26 frtért szállítanak utánvétellel.

Minta-küldemények 56 litertől feljebb. Horlók elő-
állításai árban számíttatnak, s hat héten belül vissza vé-
tetnek.

KELETILUIZA
Szászsebes (Erdély.)

596. (3—3)

A brassói portland cement-gyár ajánlja az általánosan kitűnőnek elismert PORTLAND CEMENTET felelősség mellett

folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti
állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kolozsvárt kapható:

SEGESVÁRY és TÁRSAI kereskedő uraknál és TESSITORI
és GURISATTI beton-vállalati cégénél.

586. (6—x)

Első kolozsvári hatóságilag engedélyezett megbízó és ajánló hivatal eladásokra és vételekre

és pedig:

házak, telkek, szőlő, földmíveléshez tartozó eszközök és gépek,
iparüzemhez tartozó kellékek és műszerek, butorok, házi eszközök
eladása és vétele; szállások kiadása és kivevése; butorozott szoba
kiadása és bérbevétele teljes ellátással vagy anélkül,
valamint minden ilyen szerű megbízást pontosan és lelkiismeretes
készséggel teljesít.

Különösen ajánlom az egyetemi ifjuság figyel-
mébe a szobák kivevésének eszközölését.

KLEIN MIKLÓS.

Irodahelyiség: 1895. október 1-ig Főter 13. sz. alatt,
azontúl Főter 25. sz. I. em. 605. (2—10)

Egy új magyar állami 8 lóerejű cséplő garni-
turával és kazalozóval

cséplés azonnal elvállaltatik
bármely vidéken 4% díj mellett.

2½%-kon tuli kár minden egészséges gabonából
azonnal megtérítetik.

590. (7—x)

DUHA FERENCZ,

Kolozsvárt, Alsó-kereszt-utca 14/A. sz.

„WEINGAU“ („Borvidék“)

erdélyi bortermelők kereskedelmi szövete Medgyesen
cégnek

áruraktár vállalata

ajánlja a tisztelt földművelőknek és mezőgazdákknak, mezőgazda-
sági vállalkozóknak és mezőgazdasági kezelőségeknek, valamint me-
zőgazdasági és kereskedelmi termékek szállítóinak a pályaudvar
mellett Medgyesen, újonnan épített

árú-raktárát

földtermékeknek, mezőgazdasági ipar-terményeknek beraktározására.

Az áruraktár vállalat a következő üzletekkel foglalkozik:

1. Áruk beraktározásával, ezeknek kezelésével és elszállítma-
nyozásával.

2. Az áruk eladásának közvetítésével s ez árukra való előleg
adással, a díjszabáshoz képest.

Az áruraktár-vállalat, támaszkodva számos összeköttetésére és
tekintettel az ideai termények alacsony piaci árára, különösen ajánja
buzának, árpanak és egyéb szemes gabonának a fenti célokra le-
endő beraktározását.

A beraktározásért csak a díjszabás szerű összegek fizetendők;
a raktárba helyezett áruk vásári váltót vagy egyéb illetéktől
mentesek.

Kiváratra a díjszabás és üzletszabályzat ingyen megküldetik.

Bővebb felvilágosítással szolgál: „Weingau“ („Bor-
vidék“) cég irodája Medgyesen (piacz-sor.)

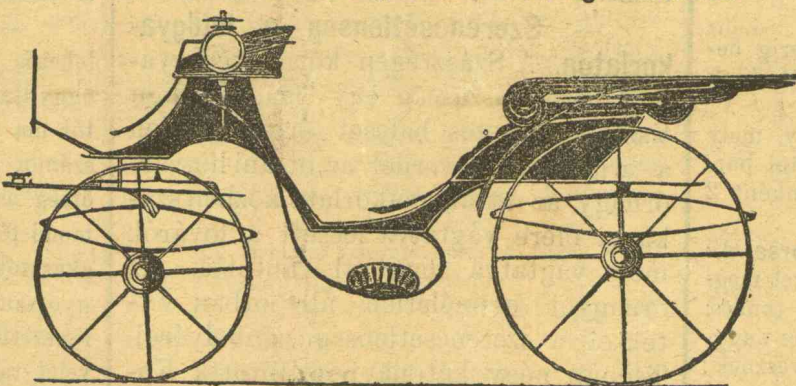
580. (5—5)

A berlini nemzetközi ipar-műkiállításán

1895-ben dísz-oklevéllel, keresztel és arany éremmel
lett kitüntetve.

UDVARI ANDRÁS kocsikészítő,

Kolozsvárt, Hidfő-utca „Zöldfa“-vendéglő mellett.

Bátorkodom felhívni a nagyérdemű közönség becses figyelmét
üzletemre, hol készítek mindennemű ruganyos fényűzésű kocsikat;
elvállalok nyerges (szatler) és fényező munkákat a legjutányosabb
ár mellett.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Raktáromon mindig nagy készletet tartok megtekintés végett
s a nagyérdemű közönség rendelkezésére állok.

Nagybecsű pártfogását kérve

555. (6—40)

tisztelettel

Udvari András,
kocsikészítő.

Kiadó szállás

(4 szoba, konyha és a hozzá szükséges
kellékekkel)

a Belhid-utca 13. és 15. házszám alatt,
hol Incze József ügyvéd ur 1888. évtől lakik.

Értekezhetni: ld. Wargha Dániel urnál, Nagyszamos-
utca 1. szám alatt. 604. (2—3)

IRNOK,

ki szép folyóírással bir, oláhul jól beszél,
hagyatéki s telekkönyvi ügyekben jártas,
alkalmazást nyerhet

a b.-hunyadi kir. közjegyzőnél,

hova levélileg forduljon.
602. (2—3)

Van szerencsém arany éremmel és díszoklevéllel kitüntetett

— országos hírű —

„Vajhát“-gyöngye, Turkesztán

és a leghiresebb

Marschofszy-féle görög-dinyét,

melyből az egész Erdély részére egyedüli főraktárt
tartok, ajánlani.

Zamatosabb és jobb ízű dinyefaj nem létezik.

A fentiekre bátorkodom a n. é. közönség becses figyelmét
felhívni, maradtam

kiváló tisztelettel

610. (1—3)

TIHANYI ADOLF,

fűszer-, csemege-, bor- és ásványvíz-kereskedés,
(Hid-utca 8.)

„THE GRESHAM“ ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN.

Magyarországi fiók:

Budapest, Ferencz
József-tér 5—6. sz.,
a társaság házában.

Ausztiai fiók:

Bécs, Gisellastrasse
1. sz. a.,
a társaság házában.

A társaság vagyona 1893. december 31-én korona 131,435.657—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1893.

évi december 31-én 23,942.149—

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerző-
dések, valamint visszavásárlások stb.

után a társaság fennállása óta (1848.) 287,452.809—

Az 1893. évben a társaság 9633 kötvényt

állított ki 73,023.675—

összeg értékben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek

alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díj-
mentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden na-
gyobb városában az ügynökök urak és a magyar és osztrák

fiokok, valamint az erdélyi vezérügynökség Kolozsvárt.

776. (23—26)

Legjobb

arató- és fűkaszaló gépek

a D. M. Osborne & Co Anburn (Észak-Amerika) gyártmányai.

Kizárólagos raktár

fűkaszaló, marokrakó, arató és kévekötkből.

Tauffer Ferencz

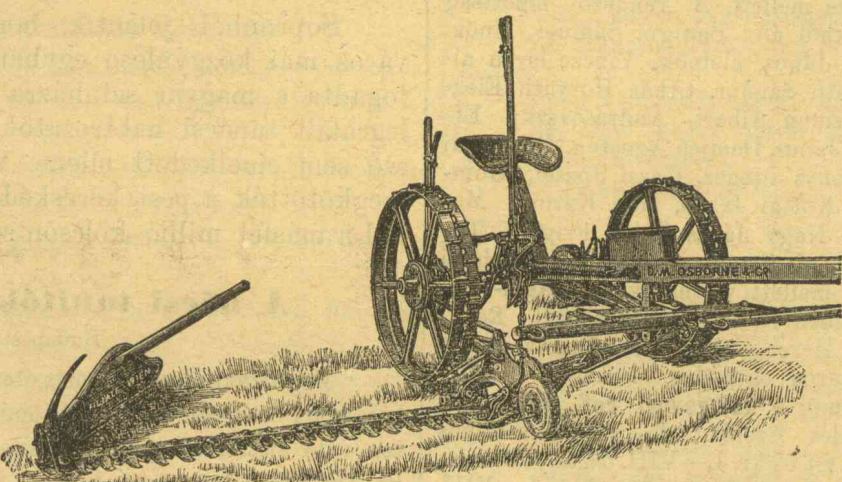
utódánál

☞ **KOLOZSVÁRT.** ☞

Gyári raktár szénagyűjtők, cséplőgépek, rosták, Trieurök stb.
mezőgazdasági gépekből.

Angol és belföldi kerékpárok (Bicycle) és összes hozzá tartozó felszerelések.

☞ Uj Pneumatikus gépet 150 forintért. ☞

337. (25—x)

